

Till
Solna stad
Kommunstyrelsen@solna.se
Ansv hdl: Anders Offerlind,
stadsledningsförvaltningen

Remissvar KS 2020/120 avseende *Skärpt kontroll över explosiva varor (Ds 2020:17)*

Storstockholms brandförsvär har av Stockholms stad och Solna stad ombetts yttra sig över Regeringskansliets promemoria "Skärpt kontroll över explosiva varor" (Ds 2020:17). Promemorian innehåller förslag till ändring i lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor samt förslag till ändring i förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor.

Storstockholms Brandförsvär är tillstånds- samt tillsynsmyndighet för brandfarliga och explosiva varor inom förbundets tio medlemskommuner, och har därmed relevant kunskap och erfarenhet inom området.

Synpunkter

Som kommunal tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt LBE välkomnar Storstockholms brandförsvär en lagändring som skärper kontrollen över explosiva varor, i syfte att begränsa tillgången till dessa varor för kriminella och andra obehöriga personer .

Lagförslaget innehåller ett flertal positiva och välkomna förändringar, däribland:

- Att det inte längre bara är tillståndsinnehavare och föreståndare inom en verksamhet med hantering av explosiva varor, som ska anmälas till myndighet samt prövas för lämplighet - utan att kontrollen enligt lagförslaget utvidgas till att även gälla de personer inom verksamheten som praktiskt avses få delta i hantering, överföring, import och export av de aktuella varorna. Samma vad gäller de utökade möjligheter som myndigheterna får avseende prövning av fysiska personer som har betydande inflytande över den sökande, när denna är en juridisk person. Omfattningen av och innehållet i personkontrollerna behöver dock tydligt regleras av föreskrivande myndighet i syfte för att undvika godtycklighet och att upprätthålla rättssäkerheten.
- Utökade befogenheter för tillståndsmyndigheten att återkalla eller besluta om ändrade villkor för tillståndet.

Storstockholms brandförsvär - Vi skapar trygghet!

Box 1328
111 83 Stockholm

Tel: 08-454 87 00
Fax: 08-454 89 01

E-post: registrator@ssbf.brand.se
Hemsida : www.storstockholm.brand.se

- Att den föreslagna lagen tillförsäkrar tillståndsmyndigheten bättre tillgång till information genom skyldigheten att (få) inhämta yttrande från Polismyndigheten, istället för dagens möjlighet till samråd mellan myndigheterna.

Därutöver vill Storstockholms Brandförsvaret lämna följande synpunkter.

De föreslagna författningsändringarna bedöms innebära en mer tidskrävande process för handläggning av tillstånd, och därmed ökade kostnader. Detta konstateras även av utredaren i promemorian. De ökade kostnaderna hanteras genom att myndigheterna enligt förslaget får ta ut avgifter som täcker kostnaderna. Taxor och avgifter för tillstånd enligt LBE bör som en konsekvens ses över på kommunal nivå, så att kostnadstäckning kan ske i praktiken.

Att tillståndens giltighet begränsas till treårinnebär ett ökat antal ärenden att handlägga för tillståndsmyndigheten. Enligt lagförslaget ska befintliga tillstånd fortsätta att gälla utan tillståndsmyndighetens godkännande, förutsatt att ansökan om nytt eller ändrat tillstånd inkommit senast fyra veckor innan giltighetstidens utgång. Syftet med bestämmelsen är att minska den administrativa bördan för tillståndsmyndigheterna. Storstockholms Brandförsvaret vill dock framhålla att förnyelse av tillstånd alltid kräver att man utreder och gör en bedömning av huruvida väsentliga förändringar eller nytillkomna förhållanden föreligger. Denna process är ofta ganska tidskrävande och inte helt okomplicerad. Syftet om minskad arbetsbörda för myndigheten kan därmed inte sägas bli uppfyllt genom denna bestämmelse. Däremot ger bestämmelsen en ökad förutsägbarhet för den sökande att kunna upprätthålla sin verksamhet under handläggningstiden hos myndigheten, samt tidsrespit för myndigheten att hinna med arbetet att ompröva tillståndet.

På många byggarbetsplatser pågår det stora byggprojekt vilka har behov av snabb handläggning av tillstånd för att inte projekten ska avstanna, med stora ekonomiska kostnader som följd. Denna samhällsekonomiska konsekvens bedöms inte vara fullt utredd i lagförslaget. Incitamentet att göra rätt för sig skulle i värsta fall kunna minska om verksamhetsutövare upplever att processen hos myndigheterna blir mer tidskrävande och byråkratisk jämfört med vad man upplever att den skapar nytta och effekt i form av ökad trygghet i samhället.

Det övergripande syftet med föreslagna lagändringar är att försvåra och förhindra att kriminella kan tillgripa sprängämnen. Uppföljning av efterlevnad av lagen, och därmed säkerställande av att syftet uppnås, är dock delvis komplicerad. Lagförslaget ringar på ett bra sätt in många områden där ökad kontroll kan bidra till detta, men det finns ett område som inte belyses i promemorian, och där tillstånds- och tillsynsmyndigheten i praktiken har mycket begränsad möjlighet till insyn och kontroll av efterlevnaden av lagen. Det handlar om verksamheternas egenkontroller och detaljerade uppföljning och registerföring av mängden enskilda sprängämnen som används vid ett sprängarbete.

Tillsynsmyndigheten har små möjligheter att upptäcka eventuell förskingring av enskilda sprängmedel genom kontroll av dokumentation, dels då det kräver initierade kunskaper om bergsprängning att göra bedömningar av huruvida angiven åtgång av ett visst sprängmedel för en viss typ av sprängningsarbete är rimlig, och dels för att det av sakens natur följer att förbrukade sprängmedel är omöjliga att visa upp. Om man uttrycker det enkelt skulle man kunna säga att gränsen för myndighetstillsynen går där dörren till sprängkistan öppnas; när man ska använda sprängämnen. Att allt uttaget sprängmedel används, alternativt att man samlar ihop det som eventuellt inte behövs eller som ligger kvar odetonerat på sprängplatsen, är ett mycket viktigt ansvar för verksamhetsutövaren. Om det förekommer brister eller om någon som har befattning med explosiver blir utsatt för otillbörliga påtryckningar, så skulle det kunna leda till att kriminella kan tillskansa sig sprängämnen. Och detta på ett mycket lättare sätt än att manipulera med den del av processen där lagstödet för tillstånd och myndighetstillsyn finns. Som tillstånds- och tillsynsmyndighet skulle Storstockholms Brandförsvaret gärna se att lagen gav extra stöd och styrning till verksamhetsutövare inom detta område.

Detaljerade synpunkter med hänvisning till text i remissutgåvan DS 2020:17

2. Promemorians författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2011) om brandfarliga och explosiva varor

20§ (sid 10) gällande återkallelse - texten ger tydligare förutsättningar för återkallelse vilket underlättar för tillstånds- och tillsynsmyndigheten.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

1.4§ (sid 16-17) Det bör tydliggöras i föreskrifter vilka uppgifter respektive myndighet har och hur samordning mellan tillståndsmyndighet och Polismyndighet bör ske. Processen bör se likartad ut nationellt. Ur den kommunala tillståndsmyndighetens perspektiv vore det till exempel eftersträvänsvärt med en samordningsprocess där att Polismyndigheten och/eller rättsvårdande myndigheter aktivt underrättar tillståndsmyndigheten i händelse av att avsevärda förändringar uppstår avseende lämpligheten hos en föreståndare för tillståndspliktig verksamhet enl LBE (eller annan person som har befattning med explosiver inom den tillståndspliktiga verksamheten, och som har lämplighetsprövats i tillståndsprocessen). Det skulle tex kunna röra sig om att en person har begått ett allvarligt brott, som motiverar att tillståndet för verksamheten bör provas för återkallning.

gs§_ Det vore önskvärt att föreskrivande myndighet också meddelar föreskrifter kring vilka särskilda krav på kompetens, vandel eller andra bedömningsgrunder för *lämplighet* som tillståndsmyndigheten ska pröva avseende personer (utöver föreståndaren) vilka befattar sig med brandfarliga och explosiva varor. Omfattningen av och innehållet i personkontrollerna bör regleras av föreskrivande myndighet i syfte för att undvika godtycklighet och att upprätthålla rättssäkerheten.

Vilka fysiska personer som kan sägas ha betydande inflytande över juridisk person samt vilka övergripande bedömningsgrunder för lämplighet som bör användas, bör också definieras närmare i syfte att bedömningen ska ske likvärdigt och rättssäkerheten upprätthållas (även om inriktning för vilka personer det kan gälla anges i promemorian, dvs motsvarande avgränsning som anges i vapenlagen).

3. Gällande rätt

Punkt 3.2.3 Föreståndarkravet och tillståndsprövningen

Sid 25. :fjärde stycket. avseende prövning av personers lämplighet. Att som tillståndsmyndighet avgöra lämplighet genom bedömning av en persons praktisk erfarenhet av sprängmedelshantering är komplicerat. Det bör ligga i verksamhetens

intresse och ansvar att bedöma huruvida personen genom sin kompetens är lämplig för uppgiften eller inte, och att intyga detta för myndigheten. Tillståndsmyndigheten kan istället göra bedömning av huruvida den ansvariga personen har rätt förutsättningar inom verksamheten för att kunna utföra sin uppgift.

Sid 25. femte stycket gällande samverkan med Polismyndigheten när ett tillståndsärende inleds samt meddelande av tillstånd till hantering - här är det eftersträvarvärt att tillsynsmyndighet och Polismyndighet tillsammans utarbetar en tydlighet i hur processen ska gå till.

4. Skärpt kontroll över explosiva varor

4.1.2 Särskilt om prövningen av den tillståndspliktiga verksamheten

Skälen för förslaget (sid 37) avseende prövning av lämplighet hos fysiska personer med betydande inflytande hos den juridiska person som söker tillstånd. Det är positivt att lagförslaget harmoniserar med annan lagstiftning. Prövningen och förfarandet bör tydligt definieras av föreskrivande myndighet för att uppnå nationell likriktning och för att upprätthålla rättssäkerhet i detta moment.

4.5.1 Utökade möjligheter att återkalla tillstånd

Skälen för förslaget (sid 52-53). Förutsättningar för återkallelse behöver naturligt uppdateras då även prövning och godkännande förfinas.

4.5.2 Ny möjlighet att återkalla godkännande

Skälen för förslaget (sid 55). Det bör regleras närmare i föreskrifter hur och på vilka grunder återkallelse av godkännande kan ske.

6. Konsekvenser av förslagen

6.1 Konsekvenser för myndigheter och kommuner

Skälen för bedömningen (sid 61-62). Lagförslaget innebär ett ökat arbete för tillståndsgivande myndighet samt mer omfattande och tidskrävande tillståndsprocess.

Föredragande i detta ärende har varit Jonas Krantz, brandinspektör och LBE-samordnare. Internkontrollant för detta yttrande är Robin Haglund, enhetschef Samhällsbyggnad och särskilda uppdrag samt Veronica Sandström, avdelningschef Riskhanteringsavdelningen.

Storstockholms brandförsvar

Peter Arnevall
Tf Förbundsdirektör och Räddningschef